

«ПОМРУ, АЛЕ ЗЛОЧИНУ НЕ ПРОЩУ...»

- Я народився 1925 року у селі Рублянка Антонівського району (ам'янець-Подільської області (нині це Красилівський район (мельницької області) у селянській родині. Мій батько Микола Яценюк і мама Наталія Левківна - хлібороби з діда-прадіда, обробляли 12 гектарів землі, успішно господарювали: доглядали худобу, мали гарні коні. А ще виховували четверо дітей - два сини і дві дочки. Жили в достатку, в радості і були щасливі.

У 1933 році мені було 8 років, я був учнем 1-го класу Рубляницької неповної середньої школи. Голодомор - страшну трагедію українського народу запам'ятав на все життя. Те лихоліття не вивірюється із закутків пам'яті, а його уривки, наче кадри інохроніки, пропливають перед очима. Отож, допоки живу і три добрий пам'яті, хочу розповісти нащадкам правду про те, що діялося в подільському селі у далекі голодні 1932-1933 роки. Роблю це для того, щоб грядущі покоління українців знали щиру правду і не вірили сучасним демагогам, котрі за допомогою брехні намагаються виправдати клятих катів українського народу: Сталіна, Кагановича, Молотова і слухняний уряд /РСР під проводом Комуністичної партії. Це з їхнього благозловіння заморили голодом мільйони людей тільки за те, що вони - українці. Мільйони дітей, літніх людей померли страшною мученицькою голодною смертю.

Сучасні нащадки вірних лєнінцєв-комуністєв знахабніли і базікають, що, мовляв, ніякого голодомору не було, а був звичайний неврожай. Брешуть! Ще живі свідки того лихоліття, коли український народ на багатих землях у врожайному 1932 році довели до людодіства. А розпочався голодомор з того, що восени 1932 року після збору врожаю зграї нєлюдів почали забирати зерно. У ці зграї входили советські робітники, місцеві перевертні, котрих очолювали комуністи з комсомольцями. Озброєні довгими металевими щупами ці господарі життя, котрих охороняли озброєні червоноармійці, ходили від хати до хати і нищпорили у всіх закутках селянських господарів. Безсовісні ватаги забирали зерно, хліб, крупу, овочі, фрукти, а також діжі із засоленими огірками і капустою, які вантажили на підводи і відвозили на «заготпункт». Вони не залишали навіть фуражу для худоби, вивозили й насіння ярих культур. А так звані «продотряди» нищпорили городами, садами, лісами, зривали в оселях підлогу, розкидали копиці соломи в надії знайти заховані селянами продукти. І горе було тому, у кого виявляли заховане зерно або картоплю. Так звані «трійки» виносили смертні вирок, а то й розстрілювали на місці, сім'ї вивозили хтозна-куди.

Після того, як селяни «щиро поділилися вирощеним врожаем», у селі не залишилося ні зернини, ні картоплини. Щоб мати якийсь харч, колгоспники, а також люди із одноосібних господарств змушені були збирати в полі гнилу картоплю, буряки, у лісі - жолуді, каштани, гриби, заготовляли плоди із диких яблунь і груш, рвали ягоди калини, глоду, бузини, ялінові шишки, викопували корінці лопухів. Усе це використовували для їжі. За невиконання плану хлібопоставки в селі закрили магазин пайовиків. Вивезли з крамниці сіль, керосин, сірники. Люди залишилися без будь-яких харчів. Настала голодна, холодна і в суцільній темряві зима 1932-1933 років.

Бідняцькі запаси їжі швидко закінчилися. Довелося людям вилловлювати собак, котів, горобців, їсти мертвотину-конину. На початку грудня люди почали помирати. Першими жертвами голодомору стали маленькі діти і літні люди. У мою селі немає жодної душі, народженої 1933 року. Незахоронені трупи лежали просто неба по кілька діб, доки їх не забирали на спеціальну підводу гробовщики. Ніхто покійників не проводжав в останню путь і ніхто за ними не голосив, бо люди просто знесилилися. Для поповнення сил гробовщикам у сільраді видавали мізерний пайок. Покійників на цвинтарі складали в задалегідь викопану восени яму, прикидали снігом і трупи там лежали до весни.

Моя сім'я Багатий вечір і Святвечір празнувала без куті. Лише випивали по горнятку узвару із дикофруктів, бо комсомольці сушеню з яблук, груш, слив ще восени забрали. Люди ходили

На фото: Ф.М.Блащук (праворуч) під час вечора-реквієма "Великі жертви твої, Україно".

похмурі і злі. Розпочалися нечувані крадіжки. На дорогах до міста і залізничних станцій господарили голодні розбійники.

Хто вижив взимку, той зустрів голодну весну. Люди їли всіляке зілля: лободу, рогіз, листя липи, кінського щавлю. У ставу випустили воду і вилловлювали все живе: черепашки, раки, жаби. Сільцями ловили бджіл, розорювали пташині гнізда. Їли все, що потрапляло під руки, аби лишень обманути голод. Відтак не забарилися хвороби. Люди вмирали від живого проносу.

Найбільше постраждали колгоспники. У них відібрали не тільки землю, але й худобу: коні, корови, вівці і навіть птицю. За весь рік вони нічого не одержали за трудодні, а те, що виростили на присадибних ділянках - відібрали комісари.

Дочекалися літа. Стали наливатися колоски жита, зацвів горох. Люди кинулися в поля, щоб зірвати колоски недостиглої пшениці, стручки гороху, викопати молоді картоплі. Однак правління колгоспу з комуністів, комсомольців та активістів створило бригади охоронців, які вдень і вночі на конях, озброєні палицями і рушницями, стерегли колгоспне добро. І непереливки було тому, хто потрапляв їм до рук. Дітей били, калічили, а дорослих за жменю колосків чи гороху засуджували до смертної кари. Щоб примусити голодних колгоспників обробляти посіви, в полі викопували чавунного котла для приготування пйла. Це вариво з грубо змеленого зерна жита, ячменю, вівса, гречки, запареного окропом, інакше й не назвеш. Людям, котрі приходили на роботу, давали черпак цього пйла раз на добу, а ті, хто залишалися вдома - діти і немічні - не отримували нічого.

Нарешті настали жнива 1933 року. Але і хлібозбір не приніс полегшення зголоднілому люду. Комуністи під лозунгом «Первий пуд хліба государству» новий врожай, вирощений голодуючими, відправляли в державні комори. А колгоспники на току біля молотарок знову їли баланду і працювали задарма.

Дещо легше було одноосібникам, котрі дочекалися нового врожаю. Незважаючи на заборону, вони молюли в жорнах (млини були закриті), пекли хліб і таким чином рятувалися від голоду. У розпал голодомору за 16 км від села, на залізничній станції Антонін, на складах зберігалися тисячі тонн зерна! На складах цукрового заводу - сотні тонн цукру, патоки, мєляси, а голодному люду не дали ані зернини.

Під час голодомору у моїй родині померли: дідусь, бабуся, дядько, четверо братів і сестер. Дядька в 1931 році «загнали» до колгоспу «Третя п'ятирічка». Там він зазнав «щасливого життя», за що й вкоротив власне.

Мої сім'ї у голодне лихоліття поталанило - нас врятувала корова. Батько на конях працював на цукрозаводі, одержував платню продуктами, приносив щодня пайок хліба і мєляси. Звісно, відриваючи від свого рота, крихти віддавав дітям. Ми були виснажені, але, слава Богу, залишилися живі. У мою селі не залишилося жодної родини, яка б не постраждала від голоду. Тож хай будуть прокляті винуватці голодомору. Святе письмо закликає до всепрощення, але я вмру і не прощу їхнього злочину.

З повагою до грядущих поколінь Феодосій БЛАЩУК,
сміт Млинів.